

Uddannelses- og Forskningsstyrelsens strategi for øget inklusion og større mangfoldighed i Erasmus+ og Det Europæ- iske Solidaritetskorp

Oktober 2022

Indholdsfortegnelse

1. Baggrund	4
2. National kontekst	5
2.1 Støttemuligheder i uddannelsessystemet og den ikke-formelle sektor	5
2.2 Graden af inklusion i danske projekter under Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskorp	5
3. Målsætninger	8
4. Strategiske hovedindsatser	9
4.1 Behovsanalyse	9
4.2 Sektorspecifikke indsatser	9
4.3 Tværgående indsatser	10
5. Monitorering	12
6. Synliggørelse og tilgængelighed	13
7. Bilag: Sektorspecifikke handlingsplaner	14
7.1 Dagtilbud, grundskole og ungdomsuddannelse	14
7.2 Erhvervsrettet grund- og efteruddannelse	18
7.3 Videregående uddannelse	23
7.4 Almen voksenuddannelse og folkeoplysning	27
7.5 Ungdomsorganisationer og -institutioner	32

1. Baggrund

I 2021 begyndte en ny syvårig programperiode for uddannelsesprogrammerne Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskorp (ESC). I den nye programperiode er der formuleret strategiske mål for øget inklusion og mangfoldighed, idet man ønsker at gøre programmerne mere tilgængelige for såvel nye ansørgorganisationer som for personer med færre muligheder for deltagelse. Målet er at skabe ligeværdige muligheder for deltagelse i programmerne for alle, der ønsker at deltage, uanset hvilke barrierer man måtte stå over for.

Af forordningerne for [Erasmus+](#) og [ESC](#) fremgår det, at der i national sammenhæng skal udarbejdes handlingsplaner for, hvordan medlemslandene under hensyntagen til den nationale kontekst vil øge inklusion og mangfoldighed i programmerne.

Med henblik på at understøtte de strategiske indsatser på nationalt niveau, herunder udarbejdelsen af nationale strategier for øget inklusion, fremlagde Europa-Kommissionen [Implementation Guidelines](#) i april 2021.

Målgruppen for indsatsen defineres bredt i forordningerne, idet "deltagere med færre muligheder" afgrænses til

"personer, der af økonomiske, sociale, kulturelle, geografiske eller sundhedsmæssige årsager, på grund af deres migrantbaggrund eller af årsager såsom handicap eller uddannelsesmæssige vanskeligheder eller af andre årsager, herunder en årsag, der kan give anledning til forskelsbehandling i henhold til artikel 21 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, støder på hindringer, der forhindrer dem i at få effektiv adgang til muligheder under programmet".

På den baggrund præsenterer Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS) i dette dokument sin strategi for, hvordan Erasmus+ og ESC kan gøres mere tilgængelige for nye organisationer og deltagere.

UFS' inklusionsstrategi er en tværgående strategi gældende for alle de sektorer, som programmerne spænder over. Til strategien er knyttet en række sektorspecifikke handlingsplaner, hvori konkrete handlinger, der skal bidrage til mere inklusion og mangfoldighed i programmerne, præsenteres. Såvel strategi som handlingsplaner er dynamiske dokumenter, der kan revideres løbende i overensstemmelse med nye behov, indvundne erfaringer og ny viden.

2. National kontekst

2.1 Støttemuligheder i uddannelsessystemet og den ikke-formelle sektor

Det danske uddannelsessystem er veludbygget, sammenhængende og åbent for alle.

Det ordinære uddannelsessystem består af grundskole, ungdomsuddannelse og videregående uddannelse. Hertil findes tilbud til unge, der ikke er parate til at gennemføre en ungdomsuddannelse efter grundskolen, samt et veludviklet voksen- og efteruddannelsessystem, der foruden særligt tilrettelagte uddannelser for bl.a. flygtninge og personer med ordblindhed, rummer uddannelse på forskellige niveauer svarende til det øvrige uddannelsessystem. Som supplement eksisterer der en række ikke-formelle læringstilbud for unge og voksne, der bl.a. har til formål at udvikle almene, sociale og demokratiske kompetencer.

Til uddannelsessystemet knytter sig en række støtteforanstaltninger. Elever i grundskolen, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, kan således blive indstillet til specialundervisning, ligesom forældre og lærere til disse elever kan modtage specialpædagogisk rådgivning. Yderligere kan elever, der har en funktionsnedsættelse, modtage specialpædagogisk støtte (SPS) til at imødegå de udfordringer, som funktionsnedsættelsen giver. På de fleste ungdoms-, voksen- og efteruddannelser samt videregående uddannelser er specialpædagogisk støtte ligeledes tilgængelig, idet en væsentlig målsætning er at skabe lige adgang til uddannelse for alle.

Uddannelse i det ordinære uddannelsessystem er gratis, og der ydes i udgangspunktet økonomisk uddannelsesstøtte (SU) til personer over 18 år på alle godkendte uddannelser. Men der er samtidig en række betingelser for at modtage SU, bl.a. at man er studieaktiv på sin uddannelse og ikke tjener for meget ved siden af sin SU. Enlige forsørgere og studerende med funktionsnedsættelse har herudover mulighed for at søge om et tillæg til SU'en. Det danske uddannelsessystem er således både inkluderende samt socialt og økonomisk understøttet.

Til trods for dette veludbyggede uddannelses- og støttesystem er der fortsat udfordringer. Eksempelvis opnår børn og unge med funktionsnedsættelse lavere faglige resultater i dansk og matematik, har højere fravær og trives dårligere end børn og unge uden funktionsnedsættelse. Det samme gør sig gældende for studerende med funktionsnedsættelse på videregående uddannelse, der har lavere trivsel og et højere frafald end øvrige studerende. Samtidig står mange unge uden tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarked, mens en stor del af den voksne danske befolkning har begrænsede læse-, regne- og/eller IT-færdigheder. Der arbejdes kontinuerligt på både kommunalt, regionalt og statsligt niveau på initiativer, der skal imødekomme sådanne udfordringer.

2.2 Graden af inklusion i danske projekter under Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskorp

I forbindelse med udarbejdelsen af en strategi for øget inklusion og større mangfoldighed i den danske deltagelse i Erasmus+ og ESC har det været relevant at få klarlagt, hvad udgangspunktet for inklusionsindsatser er i de forskellige sektorer. En central indikator, som er direkte nævnt i forordningerne for de to programmer, er andelen af personer med færre muligheder, der deltager i mobilitetsaktiviteter (KA1) under Erasmus+ og frivilligprojekter (ESC51) under ESC.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS) opgør hvert år i forbindelse med udarbejdelsen af arbejdsprogram og årsrapport til Europa-Kommissionen den forventede andel af deltagere med færre muligheder inden for de enkelte sektorer.

Nedenstående tabel viser således den forventede andel af registrerede deltagere med færre muligheder i danske projekter i 2021, 2022 og 2023. For 2021 og 2022 baserer tallene sig på tilskudsmodtagernes forventede andel af deltagere med færre muligheder i de bevilgede projekter, mens der for 2023 er tale om UFS' prognosetal. Den faktiske deltagelse kan først opgøres, når projekterne er afsluttet.

Forventet andel af deltagere med færre muligheder i Erasmus+ og ESC 2021-2023. Pct.

Sektor	2021	2022	Prognose 2023
Dagtilbud, grundskole og ungdomsuddannelse	2,7	7,2	12,0
Erhvervsrettet grund- og efteruddannelse	7,6	8,4	10,0
Videregående uddannelse*	0,2	0,2	
Mobilitet primært i Europa (KA131)			1,0
Mobilitet ud over Europas grænser (KA171)			3,0
Almen voksenuddannelse og folkeoplysning	25,6	26,0	40,0
Ungdomsorganisationer og -institutioner			
Erasmus+	6,7	8,1**	9,0
Det Europæiske Solidaritetskorp	19,6	30,1	30,0

* Da ansøgere i den videregående uddannelsessektor ikke på ansøgningstidspunktet skal angive et forventet antal deltagere med færre muligheder, er der tale om UFS' egne prognoser for alle tre år.

** Tallet refererer kun til første ansøgningsrunde, idet der ikke på tidspunktet for udarbejdelsen af denne strategi findes en opgørelse for andelen af deltagere med færre muligheder i andenrunde.

Som det fremgår af tabellen, er der stor variation fra sektor til sektor i andelen af deltagere med færre muligheder. Det skyldes bl.a. forskellige definitioner og opgørelsesmetoder sektorerne imellem.

I sektoren for almen voksenuddannelse og folkeoplysning (voksenlæringssektoren), hvor organisationer i henhold til programreglerne udelukkende kan tage kursister med på mobilitetsophold, såfremt disse er deltagere med færre muligheder, er der derfor udpeget hele organisationstyper, hvis kursister i dansk regi per definition tilhører denne kategori.

I den videregående uddannelsessektor er definitionen af deltagere med færre muligheder derimod temmelig smal, idet den kun omfatter de studerende, der er berettiget til at modtage et særligt økonomisk tillæg (top-up). Kriterierne for at få et sådant tillæg defineres af UFS selv, og i Danmark er denne gruppe pt. defineret meget snævert som de studerende, der er forældre.

I sektoren for dagtilbud, grundskoler og ungdomsuddannelse (skolesektoren) samt sektoren for erhvervsrettet grund- og efteruddannelse (erhvervsuddannelsessektoren) er der ligesom i voksenlæringssektoren særlige institutionstyper, hvis elever alle per definition vil være deltagere med færre muligheder, mens der for de øvrige institutioner i disse sektorer vil være tale om registrering af enkeltdelegerede.

I sektoren for ungdomsorganisationer og -institutioner (ungdomssektoren) er der ligeledes tale om registrering af enkeltdeeltagere.

Foruden den store variation mellem sektorerne er der også stor usikkerhed om, i hvilken grad tallene er repræsentative for den egentlige andel af deltagere med færre muligheder i de respektive sektorer. Gældende for alle sektorer er, at det er op til ansøgerne selv at angive antallet af deltagere med færre muligheder, men en sådan registrering er både ny for mange ansøgere og forbundet med usikkerhed og mangel på viden om tilskudsmulighederne. I voksenlæringssektoren, hvor der udelukkende kan udføres kursistmobilitet for deltagere med færre muligheder, var 92,3 % af al mobilitet i 2021 kursistmobilitet, mens blot 25 % blev registreret som deltagere med færre muligheder.

Derudover betyder det veludbyggede danske støttesystem, at deltagere med færre muligheder ikke registreres, når de f.eks. deltager i mobilitetsprojekter, fordi der ikke er behov for støtte fra Erasmus+ og ESC, idet deltagerne støttes via nationale ordninger.

UFS har således en velbegrundet formodning om, at der finder en underregistrering sted i flere sektorer. Det antages derfor, at andelen af personer med færre muligheder i danske projekter er betydeligt større, end det reflekteres i tabellen ovenfor.

Dertil er der også deltagere med færre muligheder, der deltager i andre af programmernes aktioner end i de aktioner, hvorunder deltagere registreres som vist i tabellen. Det gælder eksempelvis deltagere i samarbejdsprojekter (KA2) under Erasmus+ samt i solidaritetsprojekter (ESC30) under ESC. Yderligere kan det nævnes, at i begge disse aktioner er der projekter, der arbejder med inklusion som tema, ligesom der er frivilligprojekter under ESC, hvor målgruppen, som de frivillige arbejder med, har færre muligheder.

Ovenstående indikatorer tegner derfor kun et delvist billede af, hvordan det står til med inklusionen i de respektive sektorer. For at få etableret et bredere og mere dækkende udgangspunkt for fastlæggelsen af nærværende strategi og for at kunne fastlægge målgrupperne for indsatsen, har UFS gennemført mindre behovsanalyser i hver sektor. Disse præsenteres kort i fjerde afsnit nedenfor, mens de udfoldes yderligere i sektorernes egne handlingsplaner, hvor også en mere detaljeret baggrund for tabellens indikatorer fremlægges.

3. Målsætninger

Med udgangspunkt i forordningerne for Erasmus+ og ESC, herunder definitionen af personer med færre muligheder og den nationale kontekst som præsenteret under afsnit 2 ovenfor, har UFS opstillet nedenstående målsætninger for at øge inklusion og mangfoldighed i Erasmus+ og ESC i indeværende programperiode.

Målsætninger:

1. At bibeholde eller øge andelen af deltagere med færre muligheder i programmerne.
2. At styrke tilskudsmodtageres kapacitet til at arbejde med inklusion, herunder inklusion af deltagere med færre muligheder.
3. At øge diversiteten blandt de ansøgende organisationer ved at tiltrække flere nye ansøgere.
4. At sikre en bred geografisk diversitet i ansøgerfeltet.
5. At øge antallet af projekter, der arbejder med inklusion som tema, eller hvis primære målgruppe er personer med færre muligheder.

I afsnit 4 nedenfor om strategiske hovedindsatsområder og i de sektorvise handlingsplaner redegøres for, hvilke aktiviteter der vil blive iværksat for at nå disse mål.

4. Strategiske hovedindsatser

4.1 Behovsanalyse

Som baggrund for udarbejdelsen af nærværende strategi og de særskilte handlingsplaner, har UFS i foråret 2022 foretaget en række mindre behovsanalyser i hver af de sektorer, som dækkes af programmerne. Forud for disse analyser foretog UFS en intern dataindsamling inden for hver sektor med henblik på at identificere relevante målgrupper for såvel behovsanalyserne som for den indledende inklusionsindsats.

En fællesnævner for behovsanalyserne er, at der er tale om kvalitative nedslag og dialog med sektorerne om viden, behov og bekymringer hos de adspurgte organisationer. Analyserne har ikke alene afdækket en række sektorspecifikke behov, men også nogle tværgående tendenser. I særdeleshed er interne faktorer som manglende tid og ressourcer i egen organisation en barriere for øget inklusion på tværs af alle sektorer, ligesom også en efterspørgsel på øget og mere målrettet information om bl.a. ansøgningsproces, programregler og tilskud til deltagere med færre muligheder er en tværgående tendens. Yderligere resultater udspecificeres på sektorniveau i de respektive handlingsplaner.

På baggrund af analysernes resultater har UFS udarbejdet en særskilt handlingsplan for hver sektor, som beskriver indsatser for at håndtere de behov og barrierer, som undersøgelsesernes respondenter har givet udtryk for. Nogle af de forhold, der fremdrages, f.eks. sektorens økonomiske rammevilkår, er dog i sagens natur forhold, som UFS ikke har indflydelse på. Handlingsplanerne er således udtryk for realistiske prioriteringer i de respektive sektorer i forhold til de forhåndenværende ressourcer og kompetencer.

4.2 Sektorspecifikke indsatser

Som det fremgår af citatet på side 3, er Europa-Kommissionens definition af personer med færre muligheder meget bred. For at tilpasse definitionen til ikke blot en national, men også en sektorrelevant kontekst, har UFS valgt forskellige vinkler i hver sektor i arbejdet med at øge inklusion og mangfoldighed i programmerne. Hovedelementerne i disse vinklinger præsenteres nedenfor og konkretiseres i sektorernes handlingsplaner:

- I skolesektoren arbejdes der på at gøre Erasmus+ mere tilgængeligt for akkrediterede institutioner såvel som for potentielle nye ansøgere. Derfor arbejdes der med en række hovedindsatsområder, der samlet skal bidrage til at øge antallet af deltagere med færre muligheder, styrke kapaciteten hos deltagerne til at arbejde med mere inklusion, øge diversiteten blandt de ansøgende institutioner samt øge antallet af projekter, der arbejder med inklusion som tema.
- I erhvervsuddannelsessektoren er det ambitionen gennem løbende dialog med sektoren, herunder oplysning om programmets brede definition af personer med færre muligheder at gøre registreringen af disse deltagere mere retvisende. Hertil kommer et fokus på blandt andet gennem kontaktseminarer at understøtte særligt de akkrediterede erhvervsskoler i at kunne inddrage endnu flere

deltagere med færre muligheder, end skolerne allerede gør eller har gjort hidtil. Det er ligeledes ambitionen gennem seminarer og målrettet information at øge diversiteten blandt de ansøgende organisationer ved at tiltrække flere deltagere fra den forberedende grunduddannelse (FGU) og siden deltagere på den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) samt engagere flere fagretninger på de allerede aktive erhvervsskoler i både mobilitets- og samarbejdsprojekter. Endeligt er et hovedfokus at øge den geografiske diversitet af ansøgere ved at pleje kontakten til grønlandske og bornholmske erhvervsskoler.

- Inden for den videregående uddannelsessektor gennemføres en analyse af deltagere i Erasmus+ for at identificere underrepræsenterede grupper af studerende med henblik på at øge andelen af studerende og nyuddannede med færre muligheder på mobilitetsophold. Dette mål skal nås ved at udvide kriterierne for at modtage tillæg til studerende og nyuddannede med færre muligheder og ved at iværksætte målrettede indsatser overfor specifikke underrepræsenterede grupper. Desuden vil UFS kortlægge de sidste fem års ansøgere i samarbejdsprojekter for at identificere og række ud til underrepræsenterede institutioner og derefter løbende monitorere deltagelsen fra disse institutioner.
- I voksenlæringssektoren er kernen i indsatsen for øget inklusion et fokus på de dele af sektoren, som har kursister, der lever op til definitionen af deltagere med færre muligheder. Det vil først og fremmest sige de formelle dele af sektoren – voksenuddannelsescentre (VUC) og sprogcentre. Årsagen til dette fokus er, at det er i den formelle voksenlæringssektor, det største potentiale for yderligere inklusion findes. Derudover styrkes indsatsen for at informere og vejlede nye ansøgere for at sikre, at tærsklen til deltagelse i Erasmus+ mindskes eller udviskes.
- I ungdomssektoren varierer hovedfokus på nogle områder mellem de to programmer. Under Erasmus+ er hovedfokus for inklusionsindsatsen i mobilitetsprojekter at øge diversiteten i ansøgerfeltet gennem et særligt fokus på kommunale aktører som ungdomsskoler og –klubber samt på at øge andelen af akkrediterede organisationer og via disse på længere sigt at øge andelen af deltagere med færre muligheder. For samarbejdsprojekter er det primære fokus at øge antallet af projekter, der arbejder med inklusion som tema. På ESC er hovedfokus for frivilligprojekter at fastholde det høje niveau af deltagere med færre muligheder samt at styrke Quality Label-organisationernes kapacitet til at arbejde med inklusion. For solidaritetsprojekter sættes der særligt ind i forhold til at skabe et øget og mere varieret ansøgerfelt. Fælles for hele ungdomssektoren er målsætningen om at øge den geografiske diversitet ved at arbejde for at få ansøgere fra Grønland. Fælles er ligeledes ambitionen om at øge antallet af ansøgende organisationer, hvis målgruppe er unge med handicap eller funktionsnedsættelse.
- Idræt introduceres i 2023 som ny decentralt administreret aktion i Erasmus+. UFS vil udarbejde en inklusionshandlingsplan for idrætssektoren, når sektoren er implementeret i den nationale administration af programmet, og UFS har fået et nærmere kendskab til relevante målgrupper i sektoren.

4.3 Tværgående indsatser

Til at koordinere en tværgående inklusionsindsats og sikre videndeling og samarbejde på tværs af sektorer har UFS nedsat en intern arbejdsgruppe bestående af programmedarbejdere fra hver sektor samt en tværgående inklusionskoordinator.

Derudover vil der blive iværksat tre tværgående, centrale indsatser, der skal øge inklusion og mangfoldighed i programmerne. UFS vil:

1. Styrke informationsindsatsen vedr. inklusion. Det gælder både i forhold til inklusion og registrering af enkeltdeeltagere og i forhold til nye og uerfarne organisationer. Bl.a. bestræber UFS sig på at tilbyde information og rådgivning, der er målrettet særlige institutionstyper.
2. Indarbejde inklusion i eksisterende indsatser. Det gøres bl.a. ved at oplyse om inklusionsstøtte på møder med ansøgere og tilskudsmodtagere, afholde fysiske arrangementer i lokaler med gode adgangsforhold for kørestole, tage hensyn til allergier og præferencer, når det kommer til mødeforplejning, afholde online arrangementer på tidspunkter, så deltagere fra Grønland har mulighed for at være med, samt lægge undertekster på videomateriale, så det også er tilgængeligt for hørehæmmede.
3. Deltage aktivt i det europæiske netværk SALTO, bl.a. ved at sende deltagere til relevante TCA- og NET-aktiviteter (Training and Cooperation Activities inden for Erasmus+ og Networking Activities inden for ESC) vedr. inklusion, deltage i møder og inklusionstræning for medarbejdere samt benytte diverse guides og øvrige materialer, som SALTO udbyder.

Hvordan disse tværgående initiativer udmøntes på sektorniveau, præsenteres i de respektive handlingsplaner.

5. Monitorering

Monitorering og evaluering af udviklingen relateret til de fem tværgående målsætninger sker i flere tempi i løbet af programperioden:

- Som led i udarbejdelsen af UFS' arbejdsprogrammer og årsrapporter til Europa-Kommissionen trækkes hvert år indikatorer for hhv. andelen af deltagere med færre muligheder i mobilitetsprojekter (Erasmus+) og frivilligprojekter (ESC) samt antallet af nye ansøgere.
- Midtvejs i programperioden (2024) og ved dens ophør (2027) gør UFS fuld status på alle målsætninger i forbindelse med midtvejs- og slutevalueringer til Europa-Kommissionen. UFS vil forud herfor udvikle et monitoreringsprogram, som kan følge fremdriften vedr. de målsætninger, der ikke dækkes af de årlige datatræk.
- Sektorernes handlingsplaner monitoreres løbende, idet inklusionsarbejdsgruppen og medarbejdere i de respektive sektorer kontinuerligt vil evaluere afholdte aktiviteter, gennemgå kommende aktiviteter og foretage nødvendige justeringer baseret på nye behov og erfaringer. Yderligere foretages i nogle sektorer særskilte analyser og opmålinger på baggrund af konkrete sektorrelaterede behov. Bl.a. foretages en analyse af underrepræsenterede grupper i den videregående uddannelsessektor, ligesom en supplerende dataindsamling relateret til aktiviteter og kendskab til programmerne foretages i ungdomssektoren.

6. Synliggørelse og tilgængelighed

Det er et centralt opmærksomhedspunkt for UFS, at nærværende inklusionsstrategi samt de tilknyttede handlingsplaner bliver gjort tilgængelige og brugbare for organisationer i de respektive sektorer. Derfor og med henblik på at inddrage sektorernes egen viden og erfaringer vil UFS indgå i direkte dialog med repræsentanter fra sektorerne om selve strategien, handlingsplanernes konkrete aktiviteter samt generel udvikling og fremdrift vedr. inklusion i programmerne. Dette vil bl.a. ske på møder i sektorerne med særlige netværk og referencegrupper, på møder med tilskudsmodtagere og ansøgere samt i 2022 på den årlige konference om Erasmus+.

Strategi og handlingsplaner vil ligeledes blive gjort tilgængelige via UFS' hjemmeside, således at alle potentielle interessenter til alle tider har mulighed for at tilgå den. Yderligere vil Europa-Kommissionen blive oplyst om udviklingen via udarbejdelsen af UFS' arbejdsprogrammer og årsrapporter til Europa-Kommissionen.

7. Bilag: Sektorspecifikke handlingsplaner

7.1 Dagtilbud, grundskole og ungdomsuddannelse

Afgrænsning af sektoren og sektorens deltagelse i Erasmus+

Denne sektor, som betegnes 'School Education' af Europa-Kommissionen, dækker i Danmark over de formelle uddannelsesinstitutioner inden for dagtilbud, grundskole og almen- og gymnasiale ungdomsuddannelser. I de seneste år har der været en stigende deltagelse i Erasmus+, og ved ansøgningsrunden 2022 var der en stor oversøgning.

Til trods for den stigende interesse og deltagelse i programmet er der områder af sektoren, der er underrepræsenteret i programmet, og det er især disse grupper af potentielle nye ansøgere, denne handlingsplan fokuserer på.

Status for inklusion i sektoren

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS) opgør hvert år den forventede andel af deltagere med færre muligheder i bevilgede, men endnu ikke afsluttede, projekter. Ligeledes angiver UFS hvert år et prognosetal for det kommende års andel af deltagere med færre muligheder.

Andelen af forventede deltagere med færre muligheder i denne sektor er steget fra 5 % i 2021 til 7,2 % i 2022. Den reelle andel formodes dog at være højere, eftersom det i nedenstående behovsanalyse viser sig, at flere akkrediterede skoler har inddraget elever med særlige behov i mobilitetsophold uden at registrere disse elever som havende færre muligheder.

Prognosetallet for 2023 på 12 % reflekterer en ambition i UFS om at arbejde målrettet med henblik på at opnå en større bevidsthed i sektoren om støttemulighederne til deltagere med færre muligheder, dog med en erkendelse af, at en sådan viden ikke indlejres i institutionernes eksisterende praksis på blot et enkelt år.

Behovsanalyse

For at blive klogere på omfanget af institutionernes kendskab til og brug af Erasmus+ er der udført en behovsanalyse, der består af to dele:

1. Et fokusgruppeinterview med akkrediterede tilskudsmodtagere. Her fik tilskudsmodtagerne lejlighed til at dele erfaringer i forhold til at inddrage deltagere med færre muligheder i deres mobilitetsaktiviteter. 18 institutioner var inviteret, og 5 deltog (tre folkeskoler, et gymnasium samt et 10. klassecenter)

2. En spørgeskemaundersøgelse sendt til 38 af landets 10. klassecentre, der ikke tidligere har vist interesse i programmet. I undersøgelsen blev der spurgt om kendskab til programmet, årsager til ikke at have søgt tilskud samt eventuelle støttebehov. 17 institutioner svarede.

Fokusgruppeinterviewet viste bl.a., at mange institutioner ikke er bevidste om programmets støttemuligheder for deltagere med færre muligheder og derfor ikke gør brug af disse. Der er således grundlag for at antage, at tilskudsmodtagerne inkluderer langt flere deltagere med færre muligheder, end der registreres. Mange skoler rejser med hele klasser, og det er normal praksis, at alle elever inkluderes i diverse aktiviteter. Dette afspejles også i skolernes tilgang til aktiviteterne i Erasmus+.

Endvidere viste undersøgelsen, at der er et behov blandt tilskudsmodtagerne for afklaring af begrebet 'færre muligheder' for bedre at kunne identificere, hvilke deltagere der hører under denne kategori.

Spørgeskemaundersøgelsen viste, at den lave repræsentation af 10. klassecentre i programmet primært skyldes manglende kendskab til programmets støttemuligheder. 69 % af de adspurgte 10. klassecentre svarede, at de har hørt om Erasmus+, og heraf svarede 45 %, at de ikke vidste, at programmet også omfatter deres institution. Endvidere svarede 55 %, at de har behov for information og vejledning, hvis de skal søge om tilskud i fremtiden.

Hovedindsatsområder

I skolesektoren er det et ønske at gøre Erasmus+ mere tilgængeligt for de akkrediterede institutioner såvel som for potentielle nye ansøgere og dermed imødekomme de behov, der kom til udtryk i behovsanalysen. Derfor arbejdes der med nedenstående hovedindsatsområder, der er formuleret i overensstemmelse med inklusionsstrategiens målsætninger.

Inklusionsstrategiens målsætninger	Hovedindsatsområder for skolesektoren
1. Bibeholde/øge andelen af deltagere med færre muligheder i programmerne	Øge andelen af deltagere med færre muligheder hos tilskudsmodtagere fra dagtilbud, grundskole og almen gymnasiale ungdomsuddannelser
2. Styrke tilskudsmodtageres kapacitet til at arbejde med inklusion, herunder inklusion af deltagere med færre muligheder	Styrke kapaciteten hos de akkrediterede tilskudsmodtagere til at arbejde med inklusion og inkludere deltagere med færre muligheder
3. Øge diversiteten blandt de ansøgende organisationer ved at tiltrække flere nye ansøgere	Øge diversiteten blandt de ansøgende institutioner ved at engagere flere 10. klassecentre, specialskoler samt institutioner fra dagtilbudssektoren
4. Sikre en bred geografisk diversitet i ansøgerfeltet	Øge den geografiske diversitet af ansøgere ved at fokusere på især Grønland samt underrepræsenterede regioner i Danmark
5. Øge antallet af projekter der har inklusion som tema, eller hvis primære målgruppe er personer med færre muligheder	Øge antallet af projekter, der arbejder med inklusion som tema, ved f.eks. at øge antallet af projekter koordineret af organisationer, hvis primære målgruppe er deltagere med færre muligheder

Aktivitetsskema

UFS planlægger og justerer løbende sine aktiviteter ift. opnåelsen af ovenstående hovedindsatsområder. Aktivitetsskemaet nedenfor viser således de foreløbigt planlagte aktiviteter for mere inklusion og større mangfoldighed i danske projekter under Erasmus+ inden for dagtilbud, grundskole og almen gymnasiale ungdomsuddannelser. I skemaet vil nogle aktiviteter optræde under flere hovedindsatsområder. Det er bevidst og skyldes, at en enkelt aktivitet i nogle tilfælde har til hensigt at opfylde mere end bare én af de tværgående målsætninger, som hovedindsatsområderne er bundet op på.

Hovedindsatsområde 1: Øge andelen af deltagere med færre muligheder hos tilskudsmodtagere fra grundskoler og almen- gymnasiale ungdomsuddannelser

Aktivitet	Tidsramme
Tværasektoriel konference: <i>Et større og mere mangfoldigt Erasmus+</i>	2022
Inklusionswebinarer for akkrediterede tilskudsmodtagere vedr. støttemulig- heder til deltagere med færre muligheder.	Løbende 2022-2027
Informationsmøde med akkrediterede kommuner	2023

Hovedindsatsområde 2: Styrke kapaciteten hos de akkrediterede tilskudsmodtagere til at arbejde med inklusion i og inklu- dere deltagere med færre muligheder

Aktivitet	Tidsramme
Infomøde med eksterne interessenter, referencegruppe, Kommunernes Landsforening, DACOB	2023

Hovedindsatsområde 3: Øge diversiteten blandt de ansøgende institutioner ved at engagere flere 10. klassecentre, special- skoler samt institutioner fra dagtilbudssektoren

Aktivitet	Tidsramme
Tværasektorielt kontaktseminar for nye ansøgere til Small-scale Partnerships	2022
Informationsmøde for potentielle tilskudsmodtagere i dagtilbudssektoren i samarbejde med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet samt netværket af ak- krediterede kommuner. Mødet vil have fokus på støttemuligheder i både mo- bilitets- og samarbejdsprojekter.	2023
Webinar for 10. klassecentre og specialskoler om programmets tilskudsmulig- heder. Mødet vil have fokus på mulighederne i både mobilitets- og samar- bejdsprojekter.	Løbende 2023-2027

Hovedindsatsområde 4: Øge den geografiske diversitet af ansøgere ved at fokusere på især Grønland samt underrepræsen- terede regioner i Danmark

Aktivitet	Tidsramme
Et eller flere promoveringsarrangementer (f.eks. skriveseminarer, infomøder eller konferencer) for institutioner i underrepræsenterede geografiske områ- der	Løbende 2023-2027

Hovedindsatsområde 5: Øge antallet af projekter, der arbejder med inklusion som tema, ved f.eks. at øge antallet af projek- ter koordineret af organisationer, hvis primære målgruppe er deltagere med færre muligheder

Aktivitet	Tidsramme
Informationsmøde for potentielle tilskudsmodtagere i dagtilbudssektoren i samarbejde med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet samt netværket af ak- krediterede kommuner. Mødet vil have fokus på støttemuligheder i både mo- bilitets- og partnerskabsprojekter.	2023

Monitorering og evaluering

Som nævnt under inklusionsstrategiens afsnit om monitorering, vil der i forbindelse med udarbejdelsen af UFS' arbejdsprogrammer og årsrapporter årligt udtrækkes indikatorer over andelen af deltagere med færre muligheder i mobilitetsprojekter samt antallet af nye ansøgere. Dertil vil UFS midtvejs i programperioden (2024) samt ved programperiodens ophør (2027) i forbindelse med udarbejdelsen af midtvejs- og slutevalueringer til Europa-Kommissionen gøre fuld status vedrørende fremdriften på alle hovedindsatsområder.

UFS vil i skolesektoren yderligere monitorere og evaluere inklusionsfremmende aktiviteter løbende og i takt med ansøgningsfristerne. Ved ansøgningsfristerne i februar og marts 2023, vil det således være muligt at måle resultaterne af de tidligste aktiviteter. Det forventes her, at særligt de akkrediterede projektholdere vil have opnået en større fortrolighed med definitionen af 'færre muligheder' samt et øget kendskab til programmets støttemuligheder og dermed vil registrere en væsentlig større andel deltagere med færre muligheder. Desuden forventes det, at antallet af 10. klassecentre og specialskoler, der finder vej til programmet, gradvist vil øges ved ansøgningsfristerne de kommende år enten som ansøgere til enkeltstående mobilitetsprojekter eller Small-scale Partnerships. Som nævnt vil UFS justere sine aktiviteter, såfremt de skulle vise sig ikke at have effekt på registreringen af deltagere med færre muligheder og/eller diversiteten i organisationstyper, der ansøger i programmet.

Synliggørelse

UFS vil på referencegruppemøder, informations- og startmøder samt i den individuelle vejledning til potentielle og eksisterende tilskudsmodtagere holde sektoren opdateret på, hvorvidt nærværende handlingsplan afspejler sig i et mere mangfoldigt ansøgerfelt, herunder i registreringen af deltagere med færre muligheder. UFS modtager til enhver tid også gerne sektorens feedback på Erasmus+.

7.2 Erhvervsrettet grund- og efteruddannelse

Afgrænsning af sektoren og sektorens deltagelse i Erasmus+

'Vocational Education and Training' (VET), som sektoren betegnes i EU, dækker i Danmark over de erhvervsrettede grund- og efteruddannelser, inklusiv den forberedende grunduddannelse (FGU) og den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). NGO'er som f.eks. Skills Denmark og virksomheder, der arbejder med erhvervsrettet grund- og efteruddannelse, er også berettigede ansøgere i denne sektor.

Hvad angår mobilitet (KA1) dominerer de almene erhvervsskoler ansøgerfeltet. Af de 32 institutioner, der har opnået individuel akkreditering i den nye programperiode, er 28 almene erhvervsuddannelser, dvs. landbrugs- og jordbrugsskoler, SOSU-uddannelser, hotel og restaurantskoler, handels- og tekniske gymnasier. Desuden er otte erhvervsskoler blevet akkrediterede som koordinators for hvert deres mobilitetskonsortium bestående af en gruppe af skoler. F.eks. er en række landbrugsskoler gået sammen i et konsortium.

Foreløbig har tre af i alt 27 landsdækkende FGU-institutioner opnået (individuel) akkreditering, men en håndfuld øvrige FGU'er har tidligere gennemført enkeltstående mobilitetsprojekter, og i 2022 bevilligede UFS for første gang et enkeltstående mobilitetsprojekt til en STU-institution.

I 2022 var der 7,1 mio. € til uddeling inden for mobilitet i sektoren. De akkrediterede institutioner anmodede om i alt 11,6 mio. €, og der blev således konkurrence om midlerne, som blev uddelt efter de udmeldte regler for budgettildeling. Inden for samarbejdsprojekterne (KA2) var der i 2022 også større interesse end budget til uddeling. Oversøgningen her var på 278,3 %. De 1,4 mio. €, der var uddelingsbudgettet for 'Cooperation Partnerships' (KA220), blev fordelt mellem fem ansøgere, heraf kun to erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner.

Der er generelt god geografisk spredning af tilskudsmodtagere i programmet med undtagelse af erhvervsskoler fra Grønland og Bornholm, som pt. ikke er aktive i programmet.

Status for inklusion i sektoren

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS) opgør hvert år den forventede andel af deltagere med færre muligheder i bevilgede, men endnu ikke afsluttede, projekter. Ligeledes angiver UFS hvert år et prognosetal for det kommende års andel af deltagere med færre muligheder.

I 2021 var den forventede andel af deltager med færre muligheder i erhvervsuddannelsessektoren 7,6 %, mens den i 2022 var steget til 8,4 %. Når procentsatsen blev så relativt lav, skyldtes det antageligt underregistrering i en sektor, der ikke har haft for vane at udpege elever som mere eller mindre sårbare i forhold til deltagelse i mobilitetsprojekter. For kalenderåret 2023 opjusterer UFS sin forventning til registreringen af deltagere med færre muligheder til 10 %. Dette skyldes primært en skærpet informationsindsats om muligheder for økonomisk støtte til inklusion i Erasmus+ frem mod ansøgningsfristen i februar 2023.

Behovsanalyse

For at kvalificere prognoserne, herunder for at blive klogere på de allerede program-aktive erhvervsskoler viden om programmets målsætninger om inklusion, og hvad der skal til for, at flere af landets FGU-institutioner (og sidenhen STU) får øjnene op for programmets muligheder for en elevgruppe som deres, gennemførte UFS i foråret 2022 følgende to analyser i sektoren.

1. To fokusgruppe-interviews blandt akkrediterede tilskudsmodtagere med henblik på at forstå, i hvilken udstrækning, hvordan og med hvilken pædagogisk gevinst deltagere med færre muligheder inddrages i mobilitetsaktiviteter under de respektive erhvervsskoler akkreditering.
2. En spørgeskemaundersøgelse blandt 20 af i alt 27 FGU-institutioner, der ikke bruger Erasmus+-programmet, med henblik på at få en fornemmelse af interessen for internationale aktiviteter i denne delsektor, herunder at forstå, hvilke barrierer for deltagelse, der eksisterer på et organisatorisk plan.

Fokusgruppe-interviewene blev afholdt online og involverede samlet otte akkrediterede erhvervsskoler. Samtalerne bekræftede UFS' antagelse om, at også elever med færre muligheder i vidt omfang hidtil har deltaget på mobilitetsophold. I hvert fald når vi taler klassemobilitet på HHX og HTX eller på EUD-grundforløbene. Eleverne med særlige behov er blot ikke blevet registreret, idet man ikke har haft tradition for at opføre eleverne på den måde. Ej heller har der før 2021 været et økonomisk incitament til at registrere elever med færre muligheder.

Interviewene bekræfter endvidere antagelsen om, at de akkrediterede erhvervsskoler langt fra alle er bekendte med, hvor bred Europa-Kommissionens definition af 'færre muligheder' rent faktisk er. Hvad der vil udløse 100 € i organisationsstøtte, og hvilke særlige udgifter til inklusion, man vil kunne søge fuld dækning af, står heller ikke klart for dem. Fokusgrupperne udtrykker således behov for en tydeligere vejledning, hvad angår programmets to typer af 'inclusion support'.

Behovsanalysens del to, spørgeskemaundersøgelsen, blev besvaret af 15 af de i alt 20 adspurgte FGU-direktører og viste tydeligt, at interessen for internationale aktiviteter er tilstede på de forberedende grunduddannelser. I ledelserne såvel som blandt medarbejdere og elever. Men mangel på ressourcer, kompetencer og tid får skylden for, at man endnu ikke har søgt tilskud gennem Erasmus+. FGU-direktørerne efterspørger derfor individuel rådgivning i ansøgningsprocessen (62 %), sparring med tidligere tilskudsmodtagere, der ligner FGU (54 %) og støtte til at finde relevante partnere i udlandet (38 %).

Hovedindsatsområder

Med ambitionen om at gøre Erasmus+ mere tilgængeligt for flere typer af uddannelsesinstitutioner inden for erhvervsrettet grund- og efteruddannelse, flere fag og for alle typer af elever, og for at imødekomme behovene i analysen, arbejdes der med nedenstående hovedindsatsområder, der er formuleret i overensstemmelse med inklusionsstrategiens målsætninger.

Inklusionsstrategiens målsætninger

Hovedindsatsområde for erhvervsrettet grund og efteruddannelse

1. Bibeholde/øge andelen af deltagere med færre muligheder i programmerne	Øge andelen (registreringen) af deltagere med færre muligheder i de "ordinære" erhvervsskoler mobilitetsprojekter
2. Styrke tilskudsmodtageres kapacitet til at arbejde med inklusion, herunder inklusion af deltagere med færre muligheder	Styrke kapaciteten blandt tilskudsmodtagerne (især de akkrediterede) til at arbejde med inklusion, herunder at inkludere deltagere med færre muligheder i internationale aktiviteter.

Inklusionsstrategiens målsætninger	Hovedindsatsområde for erhvervsrettet grund og efteruddannelse
3. Øge diversiteten blandt de ansøgende organisationer ved at tiltrække flere nye ansøgere	Øge diversiteten blandt de ansøgende typer af uddannelsesinstitutioner ved at tiltrække flere FGU'er og ved at engagere flere fagretninger på de allerede aktive erhvervsskoler
4. Sikre en bred geografisk diversitet i ansøgerfeltet	Øge den geografiske diversitet af ansøgere ved at pleje kontakten til grønlandske og bornholmske erhvervsskoler
5. Øge antallet af projekter der har inklusion som tema, eller hvis primære målgruppe er personer med færre muligheder	Øge antallet af KA2-projekter, der har inklusion som tema og/eller er koordineret af FGU- eller STU-institutioner, hvis primære målgruppe er unge med færre muligheder

Aktivitetsskema

UFS planlægger og justerer løbende sine aktiviteter ift. opnåelsen af ovenstående hovedindsatsområder. Aktivitetsskemaet nedenfor viser således de foreløbigt planlagte aktiviteter for mere inklusion og større mangfoldighed i danske projekter under Erasmus+ inden for erhvervsrettet grund og efteruddannelse. I skemaet vil nogle aktiviteter optræde under flere hovedindsatsområder. Det er bevidst og skyldes, at en enkelt aktivitet i nogle tilfælde har til hensigt at opfylde mere end bare én af de tværgående målsætninger, som hovedindsatsområderne er bundet op på.

Hovedindsatsområde 1: Øge andelen (registreringen) af deltagere med færre muligheder i de almene erhvervsskolars mobilitetsprojekter	
Aktivitet	Tidsramme
Inklusionsfokus på informationsmøder	Løbende 2023-2027
Inklusionsfokus på startmøder	Løbende 2023-2027
Hovedindsatsområde 2: Styrke kapaciteten blandt tilskudsmodtagerne (især de akkrediterede) til at arbejde med inklusion, herunder at inkludere deltagere med færre muligheder i internationale aktiviteter.	
Aktivitet	Tidsramme
Promovering af andre nationalagenturers kontaktseminarer om inklusion	Løbende 2022-2027
Inklusionsfokus på startmøder	Løbende 2023-2027
Genstart af referencegruppen for internationale aktiviteter i erhvervsuddannelsessektoren	2023
Kontaktseminar i Danmark i 2024 med fokus på 'partnerfinding' for STU-, FGU- og EUD-lignende institutioner, der arbejder med deltagere med færre muligheder	2024
Hovedindsatsområde 3: Øge diversiteten blandt de ansøgende typer af uddannelsesinstitutioner ved at tiltrække flere FGU'er og ved at engagere flere fagretninger på de allerede aktive erhvervscampusser	
Aktivitet	Tidsramme
Tværasektoriel konference: <i>Et større og mere mangfoldigt Erasmus+</i>	2022
Tværasektorielt kontaktseminar for nye ansøgere til Small-scale Partnerships	2022
FGU-seminar hos akkrediteret FGU-institution med fokus på og inspiration til både mobilitets- og samarbejdsprojekter	2022

Inspirationshæfte i samarbejde med Eurodesk målrettet FGU-undervisere og elever	2023
National VET teams arbejde for udbredelsen af Erasmus+ til flere fag på den enkelte erhvervsuddannelse	2023

Hovedindsatsområde 4: Øge den geografiske diversitet af ansøgere ved at pleje kontakten til bornholmske og grønlandske erhvervsskoler

Aktivitet	Tidsramme
Vedligeholdelse af kontakten til de grønlandske erhvervsskoler, der deltog på informationsmødet i Nuuk i november 2021	2023-2027
Promoveringsbesøg hos erhvervsuddannelserne på Bornholm, Campus Bornholm	2023

Hovedindsatsområde 5: Øge antallet af KA2-projekter, der har inklusion som tema og/eller er koordineret af FGU- eller STU-institutioner, hvis primære målgruppe er unge med færre muligheder

Aktivitet	Tidsramme
Tværsæktorielt KA2 kontaktseminar for nye ansøgere om Small-scale Partnerships	2022
FGU-seminar hos akkrediteret FGU-institution med fokus på og inspiration til både mobilitets- og samarbejdsprojekter	2022
Inspirationshæfte i samarbejde med Eurodesk målrettet FGU-undervisere og elever	2023
Kontaktseminar i Danmark i 2024 med fokus på 'partnerfinding' for STU-, FGU- og EUD-lignende institutioner, der arbejder med deltagere med færre muligheder	2024

Monitorering og evaluering

Som nævnt under inklusionsstrategiens afsnit om monitorering, vil der i forbindelse med udarbejdelsen af UFS' arbejdsprogrammer og årsrapporter årligt udtrækkes indikatorer over andelen af deltagere med færre muligheder i mobilitetsprojekter samt antallet af nye ansøgere. Dertil vil UFS midtvejs i programperioden (2024) samt ved programperiodens ophør (2027) i forbindelse med udarbejdelsen af midtvejs- og slutevalueringer til Europa-Kommissionen gøre fuld status vedrørende fremdriften på alle hovedindsatsområder.

UFS vil yderligere monitorere og evaluere sine inklusionsfremmende aktiviteter inden for erhvervsuddannelsesområdet løbende og i takt med ansøgningsrunderne. Første naturlige status vil finde sted efter ansøgningsrunderne i februar og marts 2023, hvor det som nævnt er forventningen, at særligt de akkrediterede tilskudsmodtagere vil være mere fortrolige med Europa-Kommissionens brede definition af 'færre muligheder' og dermed registrere en væsentlig større andel deltagere med færre muligheder end tidligere, når de anmoder om nye mobiliteter. Hertil kommer forventningen om, at FGU-institutioner, der ikke tidligere har været aktive i Erasmus+, vil optræde som ansøgere ved samme ansøgningsfrister i februar og marts 2023 og løbende vil være at finde blandt ansøgere af enten enkeltstående mobilitetsprojekter (KA122), akkrediterede tilskudsmodtagere (KA121) eller Small-scale Partnerships (KA210). Som nævnt vil UFS justere sine aktiviteter, såfremt de skulle vise sig ikke at have effekt på registreringen af deltagere med færre muligheder og/eller diversiteten i organisationstyper, der ansøger i programmet.

Synliggørelse

UFS vil på referencegruppemøder, informations- og startmøder samt i den individuelle vejledning til potentielle og eksisterende tilskudsmodtagere holde sektoren opdateret på, hvordan handlingsplanens målsætninger om inklusion, herunder registreringen af deltagere med færre muligheder, udvikler sig. UFS modtager til en hver tid også gerne sektorens feedback på programmets og nærværende handlingsplans ambition om at virke inklusiv.

7.3 Videregående uddannelse

Afgrænsning af sektoren og sektorens deltagelse i Erasmus+

Den videregående uddannelsessektor består af erhvervsakademier, professionshøjskoler og universiteter samt en række mindre institutioner, der udbyder korte, mellemlange og lange videregående uddannelser. Sektorens deltagelse i Erasmus+ har været stabil i de seneste år, og den videregående uddannelsessektor har generelt stor erfaring med Erasmus+ fra mange års arbejde med programmet. På trods af denne erfaring er der dog stadig grupper af deltagere, der er underrepræsenterede i programmet, hvilket er baggrunden for denne handlingsplan.

Status for inklusion i sektoren

I Danmark findes to nationale støttesystemer, SU (herunder SU-handicaptillæg) og specialpædagogisk støtte (SPS), hvorigennem studerende med funktionsnedsættelser kan få støtte af forskellig art under deres uddannelse. Inden for Erasmus+ findes der for den videregående uddannelsessektor to typer støtte til deltagere med funktionsnedsættelser eller færre muligheder:

- Et tillæg på 250 € pr. måned til studerende og nyuddannede med færre muligheder ud over det ordinære stipendie fra Erasmus+
- Inklusionsstøtte til studerende med dokumenterbare merudgifter i forbindelse med et mobilitetsophold på baggrund af f.eks. sygdom eller handicap

På nuværende tidspunkt er studerende og nyuddannede med færre muligheder af Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS) defineret som studerende med børn, og det er i Erasmus+ udelukkende denne type studerende, der bliver målt på i forhold til inklusion. Deltagere med andre udfordringer kan få inklusionsstøtte til mobilitetsophold gennem Erasmus+, men denne type deltagere tælles ikke med i Europa-Kommissionens opgørelse.

UFS angiver i forbindelse med det årlige arbejdsprogram et prognosetal for det kommende års forventede andel af deltagere med færre muligheder. De gode danske støttemuligheder og den smalle definition af studerende og nyuddannede med færre muligheder betyder imidlertid, at den forventede andel af deltagere med færre muligheder i den videregående uddannelsessektor er meget lave, idet det er sandsynligt, at der er et mørketal af studerende, der modtager støtte fra f.eks. SU eller SPS, og som ikke registreres i Erasmus+ som havende færre muligheder. I både 2021 og 2022 var forventningen således 0,2%.

Prognosen på det videregående uddannelsesområde for 2023 er, at andelen af deltagere med færre muligheder kommer til at stige til 1 % for udgående mobilitet støttet af EU's fonde for intern politik (KA131) og 3 % for international udgående og indgående mobilitet støttet af EU's udenrigspolitiske fonde (KA171). Prognosen bygger på en forventning om, at andelen af deltagere med færre muligheder vil stige, når kriterierne for at modtage tillæg til studerende og nyuddannede med færre muligheder efter planen bliver udvidet fra efteråret 2023, og derefter igen når resultatet af analysen af underrepræsenterede grupper er færdig. Desuden forventes det, at mulighederne for kortere mobiliteter og blandet mobilitet vil være til gavn for gruppen af studerende og nyuddannede med færre muligheder.

Behovsanalyse

For at få et overblik over de videregående uddannelsesinstitutioners arbejde med inklusion og deres viden om forhindringer for at deltage i Erasmus+, blev der i foråret 2022 gennemført to undersøgelser:

1. En spørgeskemaundersøgelse udsendt til internationale koordinatore for mobilitetsprojekter (KA131 og KA171), hvor 23 ud af 36 koordinatore for KA1-projekter svarede. Undersøgelsen havde til formål at indsamle viden fra koordinatorene, der forventes at have kendskab til de deltagende studerende og om forhindringer for deltagelse i mobilitetsophold igennem Erasmus+. Desuden blev der spurgt til konkrete grupper af studerende og nyuddannede, som kunne have glæde af et tillæg på 250 € pr måned, samt om hvordan institutionerne internt arbejder sammen om inklusion imellem forskellige afdelinger. Svarene viste, at koordinatorene ikke har et helt klart billede af, hvilke grupper af studerende der oplever økonomiske forhindringer, og at institutionerne ikke i særlig høj grad har samarbejde mellem de internationale enheder og studie- og SPS-vejledere.
2. En mailundersøgelse blandt deltagere i et informationsmøde om Samarbejdspartnerskaber (KA2-projekter), som siden ikke har søgt om KA2-midler. Der blev sendt spørgsmål ud til 11 deltagere og fem af dem svarede, hvilket er relativt få, og det kan derfor være problematisk at generalisere ud fra svarene. Det viste sig dog, at i forhold til forhindringer matchede svarene de svar, UFS har fået i andre sektorer; medfinansiering, kompliceret ansøgning og administration og for brede og generiske informationsmøder. Den begrænsede mængde information, UFS har indhentet via mailundersøgelsen, vil løbende blive suppleret igennem opsamling af viden, og indsatsene vil blive justeret i henhold til den nye viden.

Ud over spørgeskemaundersøgelsen danner Eurostudent VII-undersøgelsen samt Erasmus Student Network-rapporten "Maybe it will be different abroad" baggrund for handlingsplanerne for KA1. Begge rapporter konkluderer blandt andet, at økonomiske forhold er de største forhindringer for deltagelse i mobilitet igennem Erasmus+.

Hovedindsatsområder

Med udgangspunkt i behovsanalyserne arbejdes der med følgende hovedindsatsområder, der er formuleret i overensstemmelse med inklusionsstrategiens målsætninger.

Inklusionsstrategiens målsætninger	Hovedindsatsområde for den videregående uddannelsessektor
1. Bibeholde/øge andelen af deltagere med færre muligheder i programmerne	Øge andelen af deltagere med færre muligheder i Erasmus+ set i forhold til 2021
2. Styrke tilskudsmodtageres kapacitet til at arbejde med inklusion, herunder inklusion af deltagere med færre muligheder	Styrke viden og kapacitet hos organisationer med et ECHE til at arbejde med inklusion og inkludere deltagere med færre muligheder
3. Øge diversiteten blandt de ansøgende organisationer ved at tiltrække flere nye ansøgere	Øge diversiteten i ansøgerfeltet ved at fokusere på underrepræsenterede institutionstyper
4. Sikre en bred geografisk diversitet i ansøgerfeltet	Øge den geografiske diversitet af ansøgere ved at have fokus på institutioner i yderområder
5. Øge antallet af projekter der har inklusion som tema, eller hvis primære målgruppe er personer med færre muligheder	Ikke relevant for KA1 i den videregående uddannelsessektor. I KA2 har UFS valgt at fokusere på nye ansøgere i stedet for inklusion som tema.

Aktivitetsskema

Hovedindsatsområde 1: Øge andelen af deltagere med færre muligheder i Erasmus+ set i forhold til 2021	
Aktivitet	Tidsramme
KA1: Udvide de danske kriterier for at modtage tilskud til studerende og nyuddannede med færre muligheder	2022
KA1 og KA2: Tværsektoriel konference: <i>Et større og mere mangfoldigt Erasmus+</i>	2022
KA1: Analyse af underrepræsenterede grupper i KA1 sammen med det norske og det svenske nationalagentur for Erasmus+	2022-2023
KA1: Samarbejde med studenterorganisationer for at udnytte deres viden om udfordringer og forhindringer for deltagelse i Erasmus+	Løbende 2022-2027
KA1: Tilbagevendende fokus på inklusion og diversitet ved møder med den videregående uddannelsessektor	Løbende 2022-2027
KA1: Løbende tilpasning af kriterier for at modtage tilskud til studerende og nyuddannede med færre muligheder	Løbende 2023-2027
KA1: Arbejde med udvalgte underrepræsenterede grupper af studerende sammen med institutionerne	Løbende 2024-2027
Hovedindsatsområde 2: Styrke viden og kapacitet hos organisationer med et ECHE til at arbejde med inklusion og inkludere deltagere med færre muligheder	
Aktivitet	Tidsramme
KA1 og KA2: Promovere TCA'er om inklusion	Løbende 2022-2027
KA1: Understøtte samarbejde mellem internationale koordinatore og studie- og SPS-vejledere	Løbende 2024-2027
Hovedindsatsområde 3: Øge diversiteten i ansøgerfeltet ved at fokusere på underrepræsenterede institutionstyper	
Aktivitet	Tidsramme
KA2: Kortlægning af ansøgerfeltet for de sidste fem år	2022
KA2: Række ud til underrepræsenterede institutioner	Løbende 2023-2027
Hovedindsatsområde 4: Øge den geografiske diversitet af ansøgere ved at have fokus på institutioner i yderområder	
Aktivitet	Tidsramme
KA1 og KA2: Opmærksomhed på institutioner i yderområder	Løbende 2022-2027

Monitorering og evaluering

Som nævnt under inklusionsstrategiens afsnit om monitorering, vil der i forbindelse med udarbejdelsen af UFS' arbejdsprogrammer og årsrapporter årligt udtrækkes indikatorer over andelen af deltagere med færre muligheder i mobilitetsprojekter samt antallet af nye ansøgere. Desuden vil analysen af underrepræsenterede grupper i KA1 danne udgangspunkt for en monitorering af deltagelsen af de identificerede grupper. Dertil vil UFS midtvejs i programperioden (2024) samt ved programperiodens ophør (2027) i forbindelse med udarbejdelsen af midtvejs- og slutevalueringer til Europa-Kommissionen gøre fuld status vedrørende fremdriften på alle hovedindsatsområder.

Yderligere vil UFS løbende monitorere antallet af modtagere af tillæg til studerende og nyuddannede med færre muligheder via data fra Beneficiary Module. Ligeledes vil der blive fulgt op på det samlede antal deltagere i KA1. I forhold til KA2 vil UFS efter hver ansøgningsrunde monitorere antallet af nye ansøgere. UFS vil årligt i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten til Europa-Kommissionen evaluere indsatsen.

Synliggørelse

UFS vil formidle resultater til centrale aktører inden for den videregående uddannelsessektorsektor; koordinatorer af projekter i Erasmus+, medarbejdere på internationale kontorer, internationale chefer og andre relevante medarbejdere, der arbejder med internationalisering og inklusion samt studenterorganisationer.

7.4 Almen voksenuddannelse og folkeoplysning

Afgrænsning af sektoren og sektorens deltagelse i Erasmus+

Voksenlæringssektoren er kendetegnet ved at være meget bredt defineret. Den dækker både formelle, uformelle og ikke-formelle læringstilbud til voksne. Disse læringstilbud kan ligge mange forskellige steder, både i det offentlige uddannelsessystem, i NGO'er eller ved private virksomheder.

De seneste år har interessen for Erasmus+ i voksenlæringssektoren overordnet været stigende. Ved ansøgningsrunden i 2022 var søgningen større end nogensinde tidligere, om end det stadig ikke var muligt at uddele hele budgettet til mobilitetsprojekter (KA1). Til gengæld var der meget stor oversøgning til samarbejdsprojekter (KA2).

Det er forventningen, at der inden for de kommende år vil blive konkurrence om midlerne, også for mobilitetsprojekterne, da det forventes, at informationsindsatsen vil tiltrække flere ansøgere.

Der er imidlertid stadig visse institutionstyper i sektoren, som ikke er repræsenteret tilstrækkeligt i forhold til deres kursistgrundlag og centrale placering i sektoren. Det gælder ikke mindst de formelle dele af sektoren – VUC'erne og sprogcentrene. VUC'erne er den største institutionstype inden for formel voksenlæring i Danmark og henvender sig i udgangspunktet til en gruppe voksne, som falder ind under definitionen voksne med færre muligheder. Sprogcentrene er en mindre del af den danske voksenlæringssektor end VUC'erne, men deres kursister er i mindst lige så høj grad voksne med færre muligheder.

Tre ud af landets 30 VUC'er er akkrediterede i Erasmus+. Hertil kommer en lille håndfuld VUC'er, som enten er aktive i enkeltstående mobilitetsprojekter eller samarbejdsprojekter. For sprogcentrenes vedkommende er deltagelsen meget lav. Enkelte har været aktive i enkeltstående mobilitetsprojekter og samarbejdsprojekter, men der har endnu ikke været klar interesse for at blive akkrediteret blandt denne type institutioner.

Det er derfor i høj grad VUC'erne og sprogcentrene, denne handlingsplan fokuserer på.

Status for inklusion i sektoren

Voksenlæringssektoren er en af de sektorer, hvor fokus på og potentiale for inklusion er meget stort. Det er således et specifikt krav for kursistmobilitet i voksenlæringssektoren, at der kun kan deltage kursister med færre muligheder. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS) har i samarbejde med Børne- og Undervisningsministeriet lavet en definition af, hvem der i Danmark kan opfattes som voksne med færre muligheder. Definitionen afgrænser gruppen til 1. "Voksne, der har en afsluttet 9./10. klasse som højeste uddannelsesniveau, og/eller som er indskrevet på en af følgende eller lignende uddannelsesretninger: AVU, FVU, IGU, OBU samt dele af HF og AMU." Og 2. "Voksne med fysiske eller psykiske handicap samt øvrige sårbare voksne og voksne med udfordrede basale kompetencer, som følger forskellige former for uddannelsesaktiviteter indenfor både den formelle og uformelle voksenuddannelsessektor." Det betyder, at kursistmobiliteten i meget høj grad er forbeholdt VUC'erne og sprogcentrene, selvom andre institutioner naturligvis også kan deltage, i fald de har enkelte elever eller hele klasser, som falder ind under kategori to ovenfor.

Kursistmobilitet i voksenlæringssektoren har kun været muligt i den programperiode, som indledtes i januar 2021. Derfor er der stadig relativt få data, men som det ser ud i de første to ansøgningsrunder, er der stor interesse for muligheden for kursistmobilitet for voksenkursister med færre muligheder.

UFS opgør hvert år den forventede andel af deltagere med færre muligheder i bevilgede, men endnu ikke afsluttede, projekter. Ligeledes angiver UFS hvert år et prognosetal for det kommende års andel af deltagere med færre muligheder.

I 2021 blev der registreret 25,6 % forventede deltagere med færre muligheder, selvom kursistmobilitet udgjorde 92,3 % af de ansøgte mobiliteter. I 2022 blev der registreret 25,9 %, selvom kursistmobilitet udgjorde 32,1 % af de ansøgte mobiliteter. Det kan altså konstateres, at ansøgerne underregistrerer, når de indsender deres aktivitetsansøgninger.

Det forventes, at kursistmobilitet vil vedblive med at udgøre en stor del af mobilitetsprojekterne i de kommende år. Prognosen for 2023 er, at 40 % af mobiliteterne vil være for deltagere med færre muligheder. Prognosetallet for 2023 afspejler en forventning om fortsat øget søgning til medarbejdermobilitet over for kursistmobilitet, men samtidig at flere VUC'er bliver aktive i programmet og tilbyder deres kursister mobilitetsaktiviteter, samt en generel stigning i antallet af ansøgte mobilitetsaktiviteter.

Behovsanalyse

For at blive klogere på sektorens behov og programmets udbredelse, er der gennemført en analyse, bestående af fire dele, som dels havde til formål at afdække sektorens behov i forhold til anvendelse og deltagelse i programmet, dels sigtede på at skabe overblik over hvilke dele af sektoren, der er aktive i dag.

1. Alle organisationer som har deltaget i informationsmøder/webinarer eller på anden måde har tilkendegivet interesse i programmet i 2020 og 2021 blev tilsendt et kort spørgeskema med følgende spørgsmål: 1) Hvad gjorde, at I valgte ikke at søge? og 2) Hvad har I brug for fra os som NA, hvis I skal søge i fremtiden? 22 fik spørgsmålene tilsendt. Syv svarede.
2. Efter en kortlægning af inklusionsrelevante organisationer blev disse kontaktet for en undersøgelse af, hvorvidt de kender til programmet, og hvis de gør, hvorfor de ikke anvender det. Spørgeskemaet blev sendt til i alt 191 modtagere. 45 svarede.
3. Hertil blev de forskellige dele af sektorens deltagelse i programmet fra 2017-2021 analyseret. Det skabte et overblik over, hvor mange VUC'er, museer, biblioteker, højskoler etc., der har søgt ud af den samlede population.
4. Endelig er der skabt et overblik over den geografiske spredning i de ansøgte projekter.

I forhold til delanalyse et og to kan det konstateres, at den primære årsag til, at organisationer, som kender til programmet, ikke søger, er manglende tid eller ressourcer i egen organisation. Det beskriver 37% af respondenterne. Og så er der 32 %, der efterspørger vejledning i programregler og ansøgningsproces.

I forbindelse med delanalyse tre blev det klarlagt, at de formelle voksenuddannelser, dvs. VUC'er, sprogcentre og AMU-udbydere (her primært i form af erhvervsskoler), til sammen udgør 21 % af alle ansøgninger i 2017-2021. Andre voksenuddannelsesorganisationer som højskoler, aftenskoler og folkeoplysning udgør samlet 13 %, hvilket må siges at være et relativt lavt tal i forhold til deres udbredelse og samlede deltagerantal.

Endelig viste delanalyse fire, at fordelingen af ansøgte projekter ligger tæt op ad befolkningens geografiske fordeling, med enkelte mindre udsving. Grønland er dog slet ikke repræsenteret i voksenlæringssektoren i perioden 2017-2021.

Hovedindsatsområder

Med ambitionen om at gøre Erasmus+ mere tilgængeligt for flere organisationstyper og alle deltagere og for at imødekomme de udtrykte behov i netop omtalte analyse, arbejdes der med nedenstående hovedindsatsområder, der er formuleret i overensstemmelse med inklusionsstrategiens målsætninger.

Inklusionsstrategiens målsætninger	Hovedindsatsområde for voksenlæringssektoren
1. Bibeholde/øge andelen af deltagere med færre muligheder i programmerne	Øge antallet af kursistmobiliteter og derved andelen af deltagere med færre muligheder. Blandt andet ved at fokusere på de formelle dele af sektoren, som har kursister, der falder ind under definitionen – primært VUC'er og sprogcentre.
2. Styrke tilskudsmodtageres kapacitet til at arbejde med inklusion, herunder inklusion af deltagere med færre muligheder	Skabe rammer for øget erfaringsudveksling både mellem UFS og sektor og sektorrepræsentanterne imellem.
3. Øge diversiteten blandt de ansøgende organisationer ved at tiltrække flere nye ansøgere	Styrke informationsindsats og vejledning til nye ansøgere, med særligt fokus på de institutionstyper, som er underrepræsenterede i programmet i forhold til deres størrelse i sektoren.
4. Sikre en bred geografisk diversitet i ansøgerfeltet	Den brede geografisk repræsentation ønskes bibeholdt.
5. Øge antallet af projekter der har inklusion som tema, eller hvis primære målgruppe er personer med færre muligheder	Øge antallet af akkrediterede VUC'er og sprogcentre, som primært har kursister med færre muligheder, samt styrke kendskab til Small-scale Partnerships (KA210).

Aktivitetsskema

UFS planlægger og justerer løbende sine aktiviteter ift. opnåelsen af ovenstående hovedindsatsområder. Aktivitetsskemaet nedenfor viser således de foreløbigt planlagte aktiviteter for mere inklusion og større mangfoldighed i danske projekter under Erasmus+ inden for almen voksenuddannelse og folkeoplysning. I skemaet vil nogle aktiviteter optræde under flere hovedindsatsområder. Det er bevidst og skyldes, at en enkelt aktivitet i nogle tilfælde har til hensigt at opfylde mere end bare én af de tværgående målsætninger, som hovedindsatsområderne er bundet op på.

Hovedindsatsområde 1: Øge antallet af kursistmobiliteter og derved andelen af deltagere med færre muligheder. Blandt andet ved at fokusere på de formelle dele af sektoren, som har kursister, der falder ind under definitionen – primært VUC'er og sprogcentre.	
Aktivitet	Tidsramme
Øget specifik kommunikationsindsats, rettet mod VUC'erne – både i forhold til akkrediteringsmuligheden, enkeltstående mobilitetsprojekter og samarbejdsprojekter.	2023
Øget specifik kommunikationsindsats, rettet mod sprogcentre, med særligt fokus på akkreditering	2023

Hovedindsatsområde 2: Skabe rammer for øget erfaringsudveksling både mellem UFS og sektor og sektorrepræsentanterne imellem.

Aktivitet	Tidsramme
Igangsætte erfaringsnetværk for organisationer, der gør brug af kursistmobilitet (eventuelt ved startmøder)	Efterår 2023

Hovedindsatsområde 3: Styrke informationsindsats og vejledning til nye ansøgere, med særligt fokus på de institutionstyper, som er underrepræsenterede i programmet i forhold til deres størrelse i sektoren.

Aktivitet	Tidsramme
Tværasektorielt kontaktseminar for nye ansøgere Small-scale Partnerships	2022
Tværasektoriel konference: <i>Et større og mere mangfoldigt Erasmus+</i>	November 2022
Øget specifik kommunikationsindsats, rettet mod Sprogcentre, med særligt fokus på akkreditering	2023
Synliggøre vejledningsmuligheder i programregler, ansøgningsproces og projektlivscyklus for nye ansøgere.	Løbende, startende op til ansøgningsrunderne i 2023
Øget kommunikationsindsats i forbindelse med deltagelse på møder og konferencer i blandt andet bibliotekssektoren, højskolerne og folkeoplysningen	Løbende, startende i 2023

Hovedindsatsområde 4: Den brede geografisk repræsentation ønskes bibeholdt.

Aktivitet	Tidsramme
Deltagelse i eventuelle informationsmøder rettet mod grønlandske institutioner	Løbende
Øget kommunikationsindsats i forbindelse med deltagelse på møder og konferencer i blandt andet bibliotekssektoren, højskolerne og folkeoplysningen	Løbende, startende i 2023

Hovedindsatsområde 5: Øge antallet af akkrediterede VUC'er og sprogcentre, som primært har kursister med færre muligheder, samt styrke kendskab til Small-scale Partnerships (KA210).

Aktivitet	Tidsramme
Promovere Small-scale Partnerships til nye ansøgere med mindre organisatorisk kapacitet.	Løbende
Øget specifik kommunikationsindsats, rettet mod VUC'erne – både i forhold til akkrediteringsmuligheden, enkeltstående mobilitetsprojekter og samarbejdsprojekter	2023
Øget specifik kommunikationsindsats, rettet mod sprogcentre, med særligt fokus på akkreditering	2023

Monitorering og evaluering

Som nævnt under inklusionsstrategiens afsnit om monitorering, vil der i forbindelse med udarbejdelsen af UFS' arbejdsprogrammer og årsrapporter årligt udtrækkes indikatorer over andelen af deltagere med færre muligheder i mobilitetsprojekter samt antallet af nye ansøgere. Dertil vil UFS midtvejs i programperioden (2024) samt ved programperiodens ophør (2027) i forbindelse med udarbejdelsen af midtvejs-

og slutevalueringer til Europa-Kommissionen gøre fuld status vedrørende fremdriften på alle hovedindsatsområder.

UFS vil yderligere monitorere løbende i KA1- og inklusionsgrupperne samt i det generelle arbejde med programmet og i forbindelse med ansøgningsrunderne.

For enkelte af aktiviteterne/indsatserne vil der gennemføres spørgeskemaundersøgelser i den udstrækning, det vurderes som værende hensigtsmæssigt – både når det kommer til ressourcer samt forventet udbytte. Det handler først og fremmest om aktiviteterne, der sigter på at øge støtte til og tiltrækning af nye ansøgere.

Som nævnt vil UFS justere sine aktiviteter, såfremt de skulle vise sig ikke at have effekt på registreringen af deltagere med færre muligheder og/eller diversiteten i organisationstyper, der ansøger i programmet.

Synliggørelse

UFS vil på referencegruppemøder, informations- og startmøder samt i den individuelle vejledning til potentielle og eksisterende tilskudsmodtagere holde sektoren opdateret på, hvorvidt nærværende handlingsplan afspejler sig i et mere mangfoldigt ansøgerfelt, herunder i registreringen af deltagere med færre muligheder. UFS modtager til enhver tid også gerne sektorens feedback på Erasmus+.

7.5 Ungdomsorganisationer og –institutioner

Afgrænsning af sektoren og sektorens deltagelse i Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskors

Sektoren for ungdomsorganisationer og –institutioner (ungdomssektoren) dækker over organisationer, der er berettigede til at ansøge i Erasmus+ Ungdom såvel som Det Europæiske Solidaritetskors (ESC). For så vidt angår Erasmus+ dækker sektoren over organisationer, der arbejder med uformel eller ikke-formel læring for unge mellem 13 og 30 år. Ungdomssektoren er heterogen og dækker over både foreninger, NGO'er, non-profit organisationer og offentlige institutioner, eksempelvis kommunale aktører som ungdomsskoler og –klubber. Heraf udgør de første tre typer ansøgere majoriteten af det typiske ansøgerfelt.

Under ESC kan alle organisationer og institutioner (offentlige såvel som private) søge om projekter, der har unge mellem 18 og 30 år som målgruppe og bidrager til solidaritet samt til unges uformelle læring. Der ses især NGO'er, foreninger, grundskoler samt høj- og efterskoler, men også f.eks. turistattraktioner, kommunale aktører og kulturtilbud. I enkelte aktioner under Erasmus+ og ESC kan uformelle grupper af unge søge om midler.

Fællesnævneren for ungdomssektoren er således projekter, hvor unge får mulighed for at lære og udvikle sig gennem uformelle og ikke-formelle læringsprocesser. Tilskudsmodtagere i ungdomssektoren har en god geografisk spredning. Under Erasmus+ ses primært ansøgere fra større danske byer. På ESC udgør disse også en stor andel, men her ses desuden en række Quality Label-organisationer (QL-organisationer) uden for de større danske byer. For nuværende ses der i ingen af programmerne ansøgere eller tilskudsmodtagere fra Grønland.

Inden for Erasmus+ ses stor interesse for samarbejdsprojekter, der de seneste år har haft en betydelig oversøgning. På mobilitetsprojekter blev ikke alle midler uddelt i 2021, blandt andet grundet COVID samt stigningen i uddelingsmidler. Der ses dog en stigende interesse for mobilitetsprojekter, særligt i forhold til de nye muligheder for akkreditering. Det gør det realistisk at forvente, at alle uddelingsmidler inden for et par år vil komme i anvendelse. For så vidt angår ESC har Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS) oplevet betragtelig interesse for frivilligprojekter med konkurrence om midlerne, mens det for solidaritetsprojekter har vist sig sværere at få ansøgere.

Status for inklusion i sektoren

Også når det gælder arbejdet med inklusion rummer ungdomssektoren forskelligartede organisationer. I sektoren og blandt tilskudsmodtagerne ses både organisationer, der har unge med færre muligheder som primær målgruppe, f.eks. unge uden for beskæftigelse eller uddannelse (NEET) eller unge med handicap eller funktionsnedsættelse, såvel som en lang række organisationer, der arbejder med at inkludere unge med færre muligheder i større grupper af deltagende unge, der ikke oplever barrierer for programdeltagelse.

UFS opgør hvert år den forventede andel af deltagere med færre muligheder i bevilgede, men endnu ikke afsluttede, projekter. Ligeledes angiver UFS hvert år et prognosetal for det kommende års andel af deltagere med færre muligheder. I ungdomssektorens to programmer registreres den forventede andel af deltagere med færre muligheder inden for henholdsvis mobilitetsprojekter under Erasmus+ og frivilligprojekter under ESC. Her tegner sig forskellige billeder af omfanget af deltagere med færre muligheder.

For Erasmus+ lå andelen af unge med færre muligheder i 2021 på 6,7 %. Da Erasmus+ Ungdom har to årlige ansøgningsrunder, er de endelige 2022-tal ved udarbejdelsen af denne strategi endnu ikke opgjort, men for den første runde i 2022 ligger andelen af deltagere med færre muligheder på 8,1 %. Prognosetallet for 2023 er 9 % og ligger derfor nogenlunde på linje med det forventede niveau for 2022. Andelen af deltagere med færre muligheder forventes herefter at stige, specielt i takt med at organisationer bliver akkrediterede, hvilket giver mulighed for et tættere samarbejde med organisationerne om deres arbejde med at inkludere deltagere med færre muligheder.

Inden for ESC er en relativt høj andel af de frivillige i projekterne omfattet af definitionen om færre muligheder. Andelen af forventede deltagere i frivilligprojekter lå i 2022 på 30,1 %. Dette tal er udtryk for en stigning henover de seneste år med et niveau i 2020-2021 omkring 17-19 % og et noget lavere niveau i 2019. Nogle tilskudsmodtagere nævner, at det at spørge ind til en deltagers eventuelle færre muligheder kan være et ømtåleligt emne og opleves af deltagerne som stigmatiserende. Der kan således være grund til at tro, at ikke alle deltagere med færre muligheder registreres. Samtidig tyder den nævnte stigning dog på, at indsatsen i UFS med at udbrede viden om inklusion blandt tilskudsmodtagerne inden for ESC har haft en virkning. Det, at der i indeværende ESC-programperiode (2021-2027) er kommet et økonomisk incitament for at øge antallet af deltagere med færre muligheder i projekterne, må også antages at være en medvirkende faktor. Prognosetallet for 2023 på 30 % for frivilligprojekter reflekterer således et ønske om at bibeholde det høje 2022-niveau af deltagere med færre muligheder.

Inden for ungdomssektoren er der yderligere aktioner, hvorunder personer med færre muligheder deltager men ikke registreres. Det gælder samarbejdsprojekter under Erasmus+ og solidaritetsprojekter under ESC. I begge disse aktioner findes der desuden projekter, der arbejder med inklusion som tema. Ligeledes er der en række ESC-frivilligprojekter, der har personer med færre muligheder som målgruppe for selve projektet. Sammenlagt peger det på inklusion i programmerne som noget, der kan arbejdes med, forstås og undersøges på en lang række forskellige måder, kvantitativt såvel som kvalitativt. Dette er nedenstående hovedindsatsområder og aktiviteter et forsøg på at imødekomme.

Behovsanalyse

For at blive klogere på viden og behov relateret til inklusion hos organisationer i ungdomssektoren, har UFS foretaget en behovsanalyse, der består af tre dele:

1. En spørgeskemaundersøgelse målrettet organisationer, der i 2020/2021 deltog i et informationsmøde, men som ikke efterfølgende søgte om tilskud. Her spurgtes om årsagerne til, at man ikke havde søgt, samt til støttebehov ved eventuel fremtidig ansøgning. 60 organisationer modtog spørgeskemaet, hvoraf 21 svarede.
2. En spørgeskemaundersøgelse sendt til 34 organisationer, hvis målgruppe er unge med et handicap/funktionsnedsættelse, og som ikke tidligere har vist interesse for programmerne. Der spurgtes ind til programkendskab, årsager til ikke at have søgt tilskud samt støttebehov ved eventuel fremtidig ansøgning. 12 af de adspurgte organisationer svarede.
3. En spørgeskemaundersøgelse rettet mod tilskudsmodtagere og QL-organisationer under Erasmus+-mobilitetsprojekter og ESC-frivilligprojekter. De 60 modtagere blev spurgt til deres erfaring med og kendskab til inklusionsområdet i og uden for programmerne. Dertil spurgtes til barrierer i forhold til at øge egen inklusionsindsats, samt til hvordan UFS kan støtte en evt. inklusionsindsats. 25 organisationer, primært fra ESC, svarede.

Besvarelserne fra disse undersøgelser giver et værdifuldt indblik i sektorens bekymringer og udfordringer i forhold til inklusionsindsatsen og deltagelse i programmerne generelt.

Væsentlige resultater er især, at flere af de adspurgte i delundersøgelse 2 ikke kender til Erasmus+ og ESC, og at flere, der har hørt om programmerne, ikke er klar over, at de også omfatter organisationer som deres.

Besvarelserne på tværs af delundersøgelse 1 og 2 peger på, at for organisationer, der kender programmerne, er den største hindring i forhold til at søge tilskud interne faktorer i egen organisation såsom mangel på tid og ressourcer. Yderligere nævnes hindringer som for lang svartid på, om en ansøgning er imødekommet, manglende mulighed for i projektbudgettet at få tilskud til drift og lønninger samt en opfattelse af ansøgningsprocessen som kompleks. Dertil peger flere på udfordringer med at finde internationale partnere, og en del efterspørger direkte støtte fra UFS hertil. Herudover er det mest gennemgående behov øget og skræddersyet information og vejledning samt individuel rådgivning fra UFS.

I delundersøgelse 3 er det positivt at se, at størstedelen af respondenterne allerede har erfaring med at inkludere unge med færre muligheder i deres projekter, og at det er unge med en bred vifte af barrierer, der deltager. Som de største barrierer for organisationerne i forhold til at øge inklusionsindsatsen peges på manglende viden om mulighederne for inklusion i programmerne, manglende tid, manglende ressourcer, de rette faciliteter samt for få midler i projektbudgettet til at dække særlige omkostninger forbundet med inklusionsindsatsen. Ligesom i de øvrige undersøgelser efterspørges især individuel rådgivning og dertil udtrykkes et ønske om sparring med andre organisationer samt vejledning i rekruttering af unge med færre muligheder.

Foruden den information, som spørgeskemaundersøgelserne har tilvejebragt, har ungdomsteamet i UFS kontinuerligt dialog med sektoren via bl.a. netværksmøder, individuel rådgivning og konsultationer med ungdomsrådets referencegruppe. Yderligere indhentes løbende information om sektoren fra forskningsanalyser foretaget i regi af RAY (Research-based analysis of European youth programmes).

Hovedindsatsområder

For at øge inklusion og diversitet i programmerne er det blandt UFS' væsentlige målsætninger at nå ud til nye organisationer og at opkvalificere tilskudsmodtagere i forhold til at inkludere (flere) deltagere med færre muligheder i deres projekter. En undersøgelse blandt deltagere i Erasmus+ ungdomsudvekslinger peger på, at unge deltagere med færre muligheder vurderer deres læringsudbytte moderat højere end unge deltagere uden færre muligheder. Denne undersøgelse er foretaget på tværs af 27 programlande, men nedslag blandt deltagere i danske projekter indikerer, at den samme tendens gør sig gældende blandt deltagere i danske projekter. Effekten af Erasmus+ for deltagere med færre muligheder er således mærkbar og giver et stærkt incitament til at arbejde for inklusion af endnu flere deltagere med færre muligheder. Derfor arbejdes der med nedenstående hovedindsatsområder, der er formuleret i overensstemmelse med inklusionsstrategiens målsætninger.

Inklusionsstrategiens målsætninger	Hovedindsatsområde for ungdomssektoren
1. Bibeholde/øge andelen af deltagere med færre muligheder i programmerne	Øge andelen af deltagere med færre muligheder i Erasmus+, og i frivilligprojekter under ESC fastholde andelen af deltagere med færre muligheder
2. Styrke tilskudsmodtageres kapacitet til at arbejde med inklusion, herunder inklusion af deltagere med færre muligheder	Styrke viden og kapacitet hos organisationer med akkreditering eller Quality Label til at arbejde med inklusion og inkludere deltagere med færre muligheder

Inklusionsstrategiens målsætninger	Hovedindsatsområde for ungdomssektoen
3. Øge diversiteten blandt de ansøgende organisationer ved at tiltrække flere nye ansøgere	Øge diversiteten i ansøgerfeltet ved at fokusere på at øge antallet af organisationer, hvis målgruppe er unge med handicap eller funktionsnedsættelse, samt kommunale aktører som ungdomsskoler og ungdomsklubber
4. Sikre en bred geografisk diversitet i ansøgerfeltet	Øge den geografiske diversitet af ansøgere med fokus på ansøgere fra Grønland
5. Øge antallet af projekter, der har inklusion som tema, eller hvis primære målgruppe er personer med færre muligheder	Øge antallet af projekter, der arbejder med inklusion som tema, ved f.eks. at øge antallet af projekter koordineret af organisationer, hvis primære målgruppe er unge med færre muligheder, i særdeleshed unge med et handicap, funktionsnedsættelse eller sygdomsrelateret udfordring

Aktivitetsskema

Initiativer og aktiviteter til at støtte op om inklusionsmålsætningerne inden for ungdomssektoen findes i nedenstående aktivitetsskema. I skemaet vil nogle aktiviteter optræde under flere hovedindsatsområder. Dette skyldes, at en enkelt aktivitet i nogle tilfælde har til hensigt at opfylde mere end bare én af de tværgående målsætninger, som hovedindsatsområderne er bundet op på.

Hovedindsatsområde 1: Øge andelen af deltagere med færre muligheder i Erasmus+, og i frivilligprojekter under ESC fastholde andelen af deltagere med færre muligheder	
Aktivitet	Tidsramme
Seminar om inklusion af deltagere med færre muligheder for QL-organisationer (ESC)	2023
Kontaktseminar: Netværk og partnerskabsopbygning for organisationer, der arbejder med eller ønsker at inkludere unge med f.eks. en funktionsnedsættelse	2023
Oversætte publikationen 'Engage in Inclusion' fra engelsk til dansk	2023
Good practice-videoer om projekter med deltagere med færre muligheder/inklusion som tema	Løbende 2022-2027
Individuelle inspirations- og afklaringsbesøg hos ikke-deltagende organisationer, hvis målgruppe er unge med f.eks. en funktionsnedsættelse	Løbende 2023-2027
Hovedindsatsområde 2: Styrke viden og kapacitet hos organisationer med akkreditering eller Quality Label til at arbejde med inklusion og inkludere deltagere med færre muligheder	
Aktivitet	Tidsramme
Seminar om inklusion af deltagere med færre muligheder for QL-organisationer (ESC)	2023
Oversætte publikationen 'Engage in Inclusion' fra engelsk til dansk	2023
Studietur for QL-organisationer (ESC)	2023-2025
'Direct mail'-promovering af relevante TCA- / NET-aktiviteter om inklusion eller partnerskabsopbygning, herunder oprettelse af mailliste for interesserede organisationer	Løbende 2022-2023

Hovedindsatsområde 3: Øge diversiteten i ansøgerfeltet ved at fokusere på at øge antallet af organisationer, hvis målgruppe er unge med handicap eller funktionsnedsættelse, samt kommunale aktører som ungdomsskoler og ungdomsklubber

Aktivitet	Tidsramme
Tværasektorielt kontaktseminar for nye ansøgere til Small-scale Partnerships	2022
Kontaktseminar: Netværk og partnerskabsopbygning for organisationer, der arbejder med eller ønsker at inkludere unge med f.eks. en funktionsnedsættelse	2023
Tværasektoriel konference: <i>Et større og mere mangfoldigt Erasmus+</i>	2022
Ungdommens Folkemøde (inkl. deltagelse af inviterede grønlandske unge)	2022
Minikonference om aktivisme og ungefællesskaber	2022
Skræddersyede møder / seminarer for ungdomsskoler o.a. kommunale aktører (Erasmus+)	Løbende 2022-2027
Afholde sektorspecifikke arrangementer om samarbejdsprojekter som supplement til tværgående møder (Erasmus+)	Løbende 2022-2027
Good practice-videoer om projekter med deltagere med færre muligheder/inklusion som tema	Løbende 2022-2027
'Direct mail'-promovering af relevante TCA- / NET-aktiviteter om inklusion eller partnerskabsopbygning, herunder oprettelse af mailliste for interesserede organisationer	Løbende 2022-2023
Individuelle inspirations- og afklaringsbesøg hos ikke-deltagende organisationer, hvis målgruppe er unge med f.eks. en funktionsnedsættelse	Løbende 2023-2027

Hovedindsatsområde 4: Øge den geografiske diversitet af ansøgere med fokus på ansøgere fra Grønland

Aktivitet	Tidsramme
Et eller flere promoveringsarrangementer (f.eks. skriveseminarer, infomøder eller konferencer) for grønlandske organisationer	Løbende 2023-2027

Hovedindsatsområde 5: Øge antallet af projekter, der arbejder med inklusion som tema, ved f.eks. at øge antallet af projekter koordineret af organisationer, hvis primære målgruppe er unge med færre muligheder

Aktivitet	Tidsramme
Afholde sektorspecifikke arrangementer om samarbejdsprojekter som supplement til tværgående møder (Erasmus+)	Løbende 2022-2027
Individuelle inspirations- og afklaringsbesøg hos ikke-deltagende organisationer, hvis målgruppe er unge med f.eks. en funktionsnedsættelse	Løbende 2023-2027

Ud over de konkrete aktiviteter beskrevet i skemaet ovenfor vil UFS inden for ungdomssektoren desuden iværksætte en række initiativer med det formål at sikre, at inklusion integreres i ungdomsteamets allerede eksisterende indsatser. Det gælder bl.a. øget integration af og fokus på temaet inklusion i aktiviteter og arrangementer rettet mod potentielle ansøgere såvel som tilskudsmodtagere samt i sektordialogen generelt. Ligeledes gælder det en øget indsats for promovering af relevante arrangementer blandt målgrupperne for denne handlingsplan. Ungdomsteamet vil desuden sikre, at afholdte aktiviteter er rammesat på inkluderende vis, f.eks. ved at sikre tilgængelige forhold til events og placere online møder om eftermiddagen, så ansøgere fra Grønland har mulighed for at deltage på trods af tidsforskellen.

Dertil vil ungdomsteamet øge støtte- og rådgivningsindsatsen for uformelle grupper af unge, der har fået tildelt midler, da det for denne gruppe kan være særligt vanskeligt at leve op til de administrative krav forbundet med at gennemføre et projekt. Ligeledes vil ungdomsteamet fortsat være involveret i det tværeuropæiske netværk SPI (Strategic Partnership for Inclusion), der fokuserer på unge med handicap, funktionsnedsættelse eller sygdomsrelateret udfordring.

Monitorering og evaluering

Som nævnt under inklusionsstrategiens afsnit om monitorering, vil der i forbindelse med udarbejdelsen af UFS' arbejdsprogrammer og årsrapporter årligt udtrækkes indikatorer over andelen af deltagere med færre muligheder i mobilitetsprojekter (Erasmus+) og frivilligprojekter (ESC) samt antallet af nye ansøgere. Dertil vil UFS midtvejs i programperioden (2024) samt ved programperiodens ophør (2027) i forbindelse med udarbejdelsen af midtvejs- og slutevalueringer til Europa-Kommissionen gøre fuld status vedrørende fremdriften på alle hovedindsatsområder. Blandt andet planlægges ved programperiodens ophør en spørgeskemaundersøgelse blandt organisationer med akkreditering eller Quality Label, hvori organisationerne bedes vurdere deres viden og kapacitet vedr. inklusion i regi af Erasmus+ / ESC i forhold til programperiodens start (hovedindsatsområde 2).

Yderligere vil UFS løbende evaluere deltagernes udbytte af konkrete inklusionsinitiativer, jf. ovenstående aktivitetsskema, ligesom UFS kontinuerligt vil have en kvalitativ dialog med tilskudsmodtagere og potentielle ansøgere om inklusion.

Som supplement til disse målinger, der alle relaterer sig til de opstillede hovedindsatsområder, opgøres i forbindelse med UFS' deltagelse i netværket SPI bl.a. også det årlige antal af nye organisationer med unge med funktionsnedsættelse som målgruppe, der skabes kontakt til, uagtet om denne kontakt munder ud i danske programansøgninger eller ej.

Synliggørelse

UFS vil løbende sikre, at progression i forbindelse med arbejdet med inklusion i programmerne når ud til de relevante interessenter. Foruden orientering til Europa-Kommissionen om status for den danske inklusionsindsats inden for Erasmus+ og ESC, vil UFS fokusere på at orientere danske interessenter om inklusionsindsatsens status og udvikling. For at sikre videndeling samt dialog om eventuelle justeringer i indsatsen, vil udviklingen således blive diskuteret bl.a. ved arrangementer med potentielle ansøgere og tilskudsmodtagere samt i netværk, f.eks. i referencegruppen for ungdomsområdet og i netværk for særlige målgrupper, herunder interessenter fra Grønland.

Udarbejdet af:

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf.: +45 7231 7800
E-mail: ufs@ufm.dk

Oktober 2022

Læs mere om Erasmus+: www.ufm.dk/erasmusplus

Læs mere om Det Europæiske Solidaritetskorp: www.ufm.dk/solidaritetskorp